

En leder har ordet

Foråret 2021 er stadig i coronaens tegn, men også i genåbningens. Psykiatrisygehuset, såvel som alle andre hospitaler, har haft åbent hele tiden, men håbet og forventningen om, at meget snart kan blive bedre igen, er større end længe.

Håb er essentielt for mange patienter i psykiatrien. Håbet om at komme videre, at komme på den anden side af sygdommen, at blive rask, eller finde lige præcis den vej, der kan støtte den videre proces frem mod et godt og bidragende liv med eller uden symptomer.

Vi underbygger håbet i vores arbejde med fælles beslutningstagning (FB) ved at arbejde med konkrete mål, og derved skaber vi forventninger, som vi arbejder på at indfri. Målene bliver fastlagt med afsæt i konkret og forskningsbaseret viden om det ligeværdige samarbejde mellem patienter, behandlere og pårørende, som kan bidrage afgørende til patienternes bedringsproces. Vi ved samtidig, at deltagelse i behandlingsbeslutninger er grundlæggende for, at vores patienter føler sig informeret og tilfredse med behandlingen.

Fælles beslutningstagning åbner samtidig for en række muligheder for de af vores patienter, som lider af meget svære psykiske lidelser som f.eks. skizofreni. Det vil være et stort skridt fremad at involvere disse patienter mere i deres egen behandling og sikre deres bidrag til beslutningerne omkring deres eget behandlingsforløb.

Særlig interessant er FB i relation til de patienter, som er vanskelige at nå eller fastholde i behandling. Hvordan muliggør vi deres medvirken til FB-processen? Får vi held med det, kan vi potentielt flytte rigtig meget inden for psykiatri.

For nylig rundede vi i Region Syddanmark 100 uddannede klinikere i fælles beslutningstagning. De er nu klædt på til at undervise kolleger rundt omkring på regionens sygehuse, og 17 af dem er ansat i Psykiatrisygehuset.

Vi har allerede gjort os mange erfaringer med fælles beslutningstagning, heriblandt at implementeringen rummer mange muligheder og bidrager til fokus på vores aktuelle behandlingstilbud. Samtidig indebærer implementeringen en afdækning af patientforløbet og muligheden for at kunne stille skarpt på, hvilke beslutninger, der træffes hvornår, i vores samarbejde med patienterne.

På det grundlag, blandt andet, udvikler vi vores værktøjer til fælles beslutningstagning, herunder tre Beslutningshjælpere på området for spiseforstyrrelser, hvor vi nu har gennemført vores første implementeringsrul.

I juni afholder vi en intern minikonference om fælles beslutningstagning. Det gør vi for at formidle de foreløbige erfaringer og resultater, men også for at markere, at vi for alvor er i gang og vedvarende og fokuseret arbejder med implementeringen af fælles beslutningstagning.

Konceptet vil således med tiden omfatte alle afdelinger, afsnit og teams i hele psykiatrisygehuset og blive en integreret måde at arbejde på til gavn for både patienter, medarbejdere og pårørende.

Anders Meinert Pedersen, Lægefaglig direktør,
Psykiatrisygehuset

Sygeplejerskens rolle i Fælles Beslutningstagning

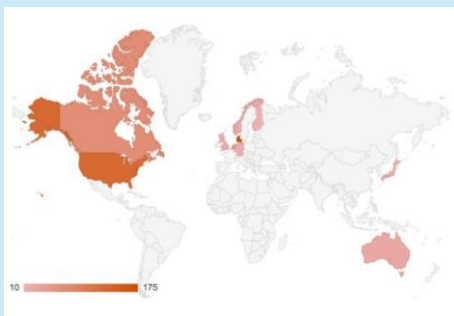
En udbredt misforståelse om fælles beslutningstagning (FB) er, at FB udelukkende er noget der foregår mellem en læge og en patient, når det handler om tunge behandlingsmæssige beslutninger. Den misforståelse vil vi i Center for Fælles Beslutningstagning gerne være med til at udrydde, da FB kan praktiseres af alle sundhedsprofessionelle med patientkontakt.

Det seneste år har vi haft et særligt fokus på sygeplejerskens rolle i FB. Sygeplejersker har en vigtig, men desværre ofte usynlig, rolle i fælles beslutningstagning. Usynlig både for dem selv, og for deres sundhedsfaglige kolleger.

I samarbejde med to internationale eksperter på området, har vi skrevet en såkaldt "insights" artikel, der hedder "The Invisible Roles of Oncology Nurses in Shared Decision Making". Artiklen beskriver fire roller, som sygeplejersken har, i relation til fælles beslutningstagning.

Artiklen er bygget på litteraturen på området, og på de fire forfatteres erfaring fra kræftområdet. Den beskriver også barrierer for sygeplejerskens involvering i FB, og hvilke fordele der kan være ved, at de som faggruppe i sundhedsvæsenet får en større rolle i FB med patienter og pårørende.

Lige nu er artiklen læst og delt i flere lande som det ses herunder;

På tidsskriftet *Cancer Care Research Online* hjemmeside, kan det ses hvor den publicerede artikel er blevet læst rundt omkring i verden.

Artiklen er open access og kan downloades her: [The Invisible Roles of Oncology Nurses in Shared Decision Making](#)

I et tidligere nyhedsbrev har vi nævnt artiklen "Sygeplejersken er en ressource i implementering af fælles beslutningstagning".

Den blev bragt i fagbladet *Fag og Forskning* i efteråret 2020 og kan læses [her](#).

Nye afdelinger går i luften

På Sydvestjysk Sygehus var der i uge 20 opstartsuge for implementering af fælles beslutningstagning i Kræft Ambulatoriet og Syddansk Overvægtsinitiativ. Det blev fejret med balloner og kage. Ugen har budt på faglige refleksioner og med afsæt i dette, blev der fredag fastsat nogle specifikke mål for den videre implementering.

Her er det sygeplejerskerne på kræftambulatoriet der glædes over den fine kage.

Vil du være følger nr. 1000?

Siden Center for Fælles Beslutningstagnings LinkedIn-side gik i luften i marts sidste år, er mængden af følgere steget støt, måned for måned. Vi nærmer os 1000 følgere, og måske skal nr. 1000 være dig? I så fald kan du se indhold hvor vi sætter spot på forskellige facetter af fælles beslutningstagning, og du vil følge andre LinkedIn brugere fra hele Danmark og en god håndfuld fra resten af verden. Du kan følge os her:

[LinkedIn CFFB](#)

Sammen om Valg, Version 2.0. Fælles Beslutningstagning på tværs af landet

Den 1. april 2021 blev Sammen om Valg 2.0 skudt i gang, en dato som samtidig markerer overgangen fra det forrige projekt "Sammen om Valg – et trykt forløb for den gynækologiske kræftpatient", som løb fra 2018 til udgangen af 2020.

Begge projekter tager afsæt i specifikke beslutningssituationer især inden for gynækologisk kræft. En del af kvinderne får tilbagefald af deres sygdom og skal tage stilling til, om de ønsker fornyet behandling. I den forbindelse blev der i det forrige projekt udviklet to beslutningshjælpere til patienter med tilbagefald af æggestokkræft. De to beslutningshjælpere har siden støttet både patient/pårørende og klinikerne i samtalen, hvor muligheder, præferencer, fordele/ulemper tages op.

Det første Sammen om Valg var et udviklings- og implementeringsprojekt, og havde fokus på forskning i og implementering af Fælles Beslutningstagning. Det primære formål var, at implementere fælles beslutningstagning på tre forskellige onkologiske afdelinger og hermed understøtte et paradigmeskift i måden, patienter bliver inddraget i beslutninger om behandling, udredning og pleje. Projektet blev til i et samarbejde mellem Dansk Gynækologisk Cancer Gruppe (DGCG), Århus Universitetshospital, Odense Universitetshospital, Sygehus Lillebælt, Patientforeningen KIU og Center for Fælles Beslutningstagning (CFFB)

Sammen om Valg 2.0 er ligesom sin forgænger, et initiativ under Kræftens Bekæmpelse og endnu engang er 2 afdelinger fra Region Syddanmark repræsenteret, onko-gynækologisk afdeling fra henholdsvis Odense Universitetshospital og Vejle Sygehus. I Sammen om Valg 2.0 er kredsen desuden udvidet til også at gælde Herlev Hospital, Aalborg Universitetshospital og Regionshospitalet Herning, ligesom Aarhus Universitetshospital ligeledes også igen er at finde på listen.

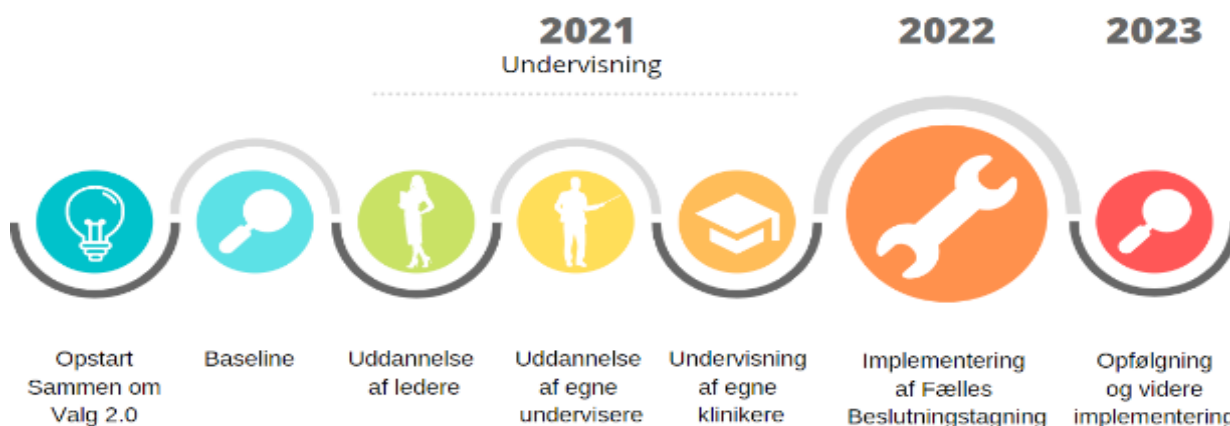
Vi i CFFB er glade for, at de seks onko-gynækologiske afdelinger, på tværs af landet, har indgået aftaler om spredning og fastholdelse af Fælles Beslutningstagning. Ligeledes vil man i CFFB være i tæt samarbejde med patientforeningen Kræft i underlivet (KIU), så det sikres, at patientens stemme bliver en fast del af projektet.

Sammen om Valg 2.0 er fokuseret omkring den egentlige implementering og tager afsæt i de erfaringer som allerede er blevet gjort. Dette kommer blandt andet til udtryk igennem en mere systematisk tilgang til implementeringen – med andre ord, bygges der oven på de allerede opnåede erfaringer, med ønsket om, at fælles beslutningstagning kommer til at leve videre i afdelingerne.

Introduktion af fælles beslutningstagning i en hospitalsafdeling er en stor udfordring, som kræver både undervisning og planlægning og indebærer en kulturændring. Spredning og fastholdelse af fælles beslutningstagning er en kompleks opgave, der kræver forskelligartede indsats med forskellige mål som blandt andet ledelse, undervisning, kultur/værdier, erfaring og viden.

Der blev under forrige Sammen om Valg projekt udviklet en implementerings-håndbog, som kan være inspiration for afdelingerne i arbejdet med at understøtte spredning og fastholdelse af fælles beslutningstagning til den gynækologiske kræftpatient. Håndbogen indeholder blandt andet viden om udviklingsprocessen og en slags "opskrift", med muligheder for lokal tilpasning

- Projektleder, Kasper Frank Frederiksen

Pick and Mix

En BESLUTNINGSHJÆLPER™ er et af de elementer der kan bruges, når man vil implementere fælles beslutningstagning i praksis. Kendere ved, at Beslutningshjælperen kan være mere eller mindre omfangsrig afhængig af den kliniske beslutningssituation.

Nogen gange betyder det, at Beslutningshjælperen indeholder mange indstikskort, hvor nogle skal sorteres fra og til, afhængig af den enkelte patients muligheder og ønsker.

I mammateamet på Onkologisk Ambulatorium, Vejle Sygehus, har de udviklet én af de lidt "tungere" Beslutningshjælpere, med især mange tidslinjekort. Beslutningshjælperen skal støtte kvinder der er opereret for brystkræft med at træffe en beslutning om efterbehandling, sammen med den onkologiske læge og sygeplejerske. Derfor har de givet bland-selv slik en helt ny betydning. De har nemlig opsat en fælles beslutningstagning "Pick and Mix" station med indstikskort til Beslutningshjælperen. På den måde er den let tilgængelig i klinikken, så klinikerne nemt kan tilpasse Beslutningshjælperen til deres individuelle patienter. Det er overlæge Troels Bechmann (bill.) der står bag den gode ide.

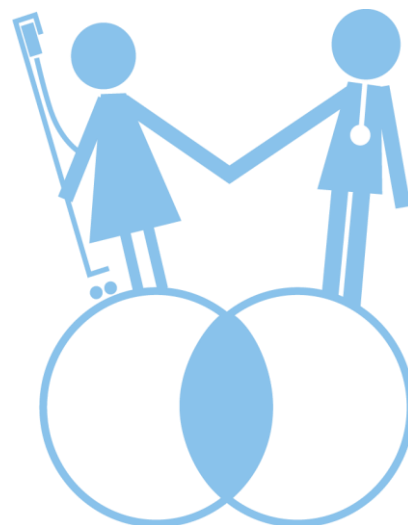
Du kan læse mere om Beslutningshjælperen her: <https://www.cffb.dk/beslutningsstoettevaerktoejer/beslutningshjælper/indhold-og-opbygning/>

Og se eksempler på udviklede Beslutningshjælpere her: <https://www.cffb.dk/beslutningsstoettevaerktoejer/beslutningshjælper/alfabetisk-oversigt-over-beslutningshjaelpere/>

Vi fejrer...

At vi har nået en særlig milepæl d. 21. april. På denne dag blev Teacher nr. 100 nemlig uddannet i Region Syddanmark. Det skete da underviser og formidler Lisbeth Gamst havde undervisning i Psykiatrien, hvor klinikere fra De Opsporende Psykose Teams blev uddannet til at undervise deres egne kolleger i fælles beslutningstagning. Milepælen blev fejret med kagemand til hele holdet.

E-mail: karina.olling@rsyd.dk

Website: <http://www.cffb.dk/>

Website: www.isdm2021.com